

Лариса Лук'янова

ORCID ID: 0000-0002-0982-6162

ПІДГОТОВКА АНДРАГОГІВ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ ДОРОСЛИХ В УГОРЩИНІ

**PRZYGOTOWANIE ANDRAGOGÓW
DLA EDUKACJI DOROSŁYCH NA WĘGRZECZ**

**TRAINING OF ANDRAGOGUES
FOR THE ADULT EDUCATION SYSTEM IN HUNGARY**

1. Вступ

З-поміж нагальних проблем, що мають місце у сучасній сфері освіти дорослих вагоме місце посідає відсутність підготовленого педагогічного персоналу для роботи з дорослими. Як зазначають зарубіжні вчені, статус педагога для дорослих є однією із «забутих ключових проблем», що чекає негайного розв'язання (UNESCO, 1997). За Я. Беккер (2006), можна констатувати практично повну відсутність спеціально підготовлених кадрів для роботи з дорослими, здатних професійно й кваліфіковано здійснювати навчальну, реабілітаційну, організаційну діяльність. Суголосну думку знаходимо й у інших дослідників. Так, О. Огієнко (2009) зазначає, що, незважаючи на інтенсивний розвиток освіти дорослих у Європі, проблемі підготовки педагогів для дорослих не приділяється відповідна увага і навіть термін «педагог для дорослих» не є загальноновизнаним (с. 322). З цього приводу С. Змейов (1999) підкреслює, що освіта дорослих потребує не тільки відповідної теорії і практики навчання, але й і спеціально

підготовлених викладацьких кадрів, які на високому рівні здатні задовольнити потребу дорослих у знаннях. У цьому контексті варто навести факт безпосередньої залежності між ступенем ефективності функціонування системи освіти дорослих та підготовкою добре інформованих, кваліфікованих, відданих своїй справі педагогів для дорослих.

Оскільки навчання різних категорій дорослих вимагає урахування їх рівня соціально-психологічної зрілості, фізіологічних особливостей, наявності попереднього життєвого і професійного досвіду, що пов'язано із «адекватністю професійних уявлень», індивідуальних особливостей, зокрема у сприйнятті, засвоєнні та опрацюванні інформації тощо, природньо, що дедалі більшої актуальності набувають питання: хто має навчати дорослу людину: вчитель, педагог, андрагог, педагог-андрагог, тьютор, фасилітатор; які знання він повинен мати, яку саме професійну освіту здобути, які ролі виконувати?

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Як свідчить аналіз дослідницьких матеріалів, наукових джерел, у яких безпосередньо розкрито статус та описано ролі й функції андрагога, зазвичай значно більше уваги в освіті дорослих приділяється учню, а не педагогу (Boud, Miller, 1998). Наукові дослідження, в яких висвітлено особливості розвитку освіти дорослих у зарубіжних країнах, проводили І. Беюл, Н. Бідюк, Н. Горук, І. Литовченко, Л. Чугай (США); М. Борисова, О. Котлякова (Канада); Т. Григор'єва, С. Коваленко (Велика Британія); Н. Махиня, О.Ба ніт, І. Сагун, Е. Богів (Німеччина); О. Огієнко (Скандинавські країни); В. Давидова (Швеція); О. Жижко (Мексика); Н. Пазюра (Японія); Г. Лещук, Л. Ведернікова (Франція) та ін.

Проблемою підготовки педагогічного персоналу для системи освіти дорослих опікувалися вітчизняні (О. Аніщенко, С. Архипова, С. Бабушко, В. Олійник, В. Пуцов, Т. Сорочан, Л. Тимчук, О. Чугай та ін.) і зарубіжні (В. Векслер, С. Вершловський, А. Даринський, А. Жданов, А. Кукуєв, Т. Александер, С. Брукфілд, П. Джарвіс, М. Ноулз, Н. Міллер, Ф. Пеглер, Р. Свансон, Р. Сміт, Л. Турос, Ю. Укке, Р. Фаултіш та ін.) вчені.

Високо оцінюючи здобутки вітчизняних науковців й педагогів-практиків у галузі освіти дорослих, зауважимо, що проблема підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослими ще не стала предметом окремого наукового вивчення. У вищих закладах освіти професійна підготовка педагогів-андрагогів системно не здійснюється; у закладах

післядипломної педагогічної освіти освітні програми з розвитку андрагогічної компетентності не набули поширення.

Водночас Міністерство соціальної політики, враховуючи світовий досвід реалізації освіти впродовж життя й зростання потреби в освіті дорослих, а також формування андрагогіки як наукового напрямку в системі педагогічного знання, підтримало пропозицію МОН щодо затребуваності нової професії (лист № 1/12-2537 від 13.03.2018) – до Класифікатора професій було внесено нову професію «Андрагог» з кодом 2359.2 (професійне угруповання «Інші професіонали в галузі навчання»).

Підтримуючи точку зору О. Огієнко (2008), вважаємо, що зарубіжні країни мають певний досвід підготовки педагогів для системи освіти дорослих, а створення єдиного освітнього європейського простору та спільність педагогічних цілей й завдань, схожість проблем, які постають перед системою освіти дорослих різних країн, зумовлюють актуальність поглибленого вивчення та узагальнення досвіду європейських країн.

Доцільність вивчення досвіду професійної підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослими Угорщини можна обґрунтувати додатковими чинниками, серед яких – суттєве поглиблення європейської співпраці в освітній галузі, значні успіхи, яких досягла Угорщина у реформуванні системи освіти дорослих (прийняття Закону Про освіту дорослих (2002), введення професії «андрагог» в національний класифікатор професій (1993)), багаторічний позитивний досвід професійної підготовки андрагогів у вищих закладах освіти посідають провідні позиції. Окрім того, наші країни мають подібні соціально-економічні та суспільно-культурні умови розвитку.

3. Виклад основного матеріалу

Основу системи освіти дорослих Угорщини було закладено після Другої світової війни за ініціативи уряду Угорщини. Головною метою цієї системи стала підтримка соціальних змін, особливо у сфері соціальної мобільності населення. Не можна залишити поза увагою факт, що Угорщина є однією із небагатьох країн світу, яка має окремий Закон «Про освіту дорослих», щонабув чинності у січні 2002 р. (Törvény a felnőttképzésről, 2001) Цей закон регулює надання освітніх послуг для дорослих, їх фінансування, а також контролює відповідні заходи, серед яких – професійна підготовка андрагогів. У 2013 р. набув чинності новий Закон «Про освіту дорослих» (Törvény a felnőttképzésről, 2013), яким додатково врегульовується

сукупність багатьох важливих питань. Провідними з них є питання щодо порядку і вимог до продовження освіти дорослих; процедурні правила для реєстрації, управління, контролю та ліцензування закладів, що забезпечують сферу освіти дорослих. Окрім того, закон визначає обсяг, тривалість, управління, реєстрацію, оплату за освітні послуги; умови для неперервного навчання дорослих; освітні програми і консалтингову діяльність експертів у галузі навчання освіти дорослих; завдання і кількість членів експертного комітету дорослих; практичну підготовку та моніторинг, а також систему забезпечення якості освіти дорослих та підготовку персоналу для роботи з дорослими.

Згідно з чинним законодавством основною метою освіти дорослих в Угорщині є загальноосвітня та професійна підготовка, корекція порушень, розвиток професійних знань та компетенцій, збільшення можливостей для працевлаштування, навчання протягом усього життя.

У контексті нашого дослідження важливим є виокремлення особливостей, що вирізняють систему освіти дорослих в Угорщині. З-поміж найбільш важливих є такі: використання інформаційних та комунікаційних технологій; створення курсів навчання на робочому місці; формування соціального партнерства з метою подальшого вдосконалення та підвищення ефективності всієї системи подальшого навчання; введення національної премії та фінансових стимулів для роботодавців, які підтримують навчання на робочому місці на основі моделей західної Європи; перспективи неформального навчання та альтернативних форм навчання; розвиток дистанційного навчання (Годлевська, 2018).

У сучасному освітньому просторі «Андрогогіка» («*Andragógia*») є однією з найбільш популярних спеціальностей в Угорщині. До класифікатора професій спеціальність «Андрогогіка» було ведено у 1993 р. з прийняттям Закону «Про вищу освіту». Підготовка фахівців відбувається на рівні бакалаврату і магістратури.

Необхідно зазначити, що пік популярності фах андрагога в Угорщині набув у першому десятилітті ХХІ ст. Так у 2010 р. понад шість тисяч абітурієнтів подавали заяви для вступу на спеціальність «Андрогогіка» на бакалавраті і понад півтори тисячі – до магістратури. З часом кількість бажаючих навчатися за цією спеціальністю зменшувалася, але зменшувався і набір, отже, конкурс завжди залишався високим (див. табл. 1).

Таблиця 1. Набір абітурієнтів на спеціальність «Андрогогіка» в університетах Угорщини (2010–2017 рр.)

Рік	Андрогогіка (Andragógia)			
	Бакалаврат		Магістратура	
	Подано заяв	Прийнято	Подано заяв	Прийнято
2010	6007	1588	441	176
2011	5456	1425	474	179
2012	3184	790	338	170
2013	877	114	229	117
2014	835	111	273	116
2015	685	101	211	91
2016	620	101	167	66
	Бакалаврат		Магістратура	
	Організація спільноти (Közösségszervezés)		Андрогогіка (Andragógia)	
2017	1170	346	151	54

Проте у 2015 р. уряд Угорщини прийняв рішення щодо реорганізації та перейменування ряду навчальних програм, серед яких, на жаль, була і спеціальність «Андрогогіка». Це викликало незадоволення громадськості, але з вересня 2017 р. за результатами реорганізації цю спеціальність на рівні бакалаврату було трансформовано у спеціальність «Організація спільноти» («Közösségszervezés») (Rétegszociológia Andragógia-andragógus, 2017). Законодавчою основою для цього стала Постанова Міністерства Людських Ресурсів Міністерства Людських Ресурсів 18/2016. (VIII. 5.) «Про спільні вимоги щодо підготовки бакалаврів та магістрів професійної освіти, а також загальні вимоги до підготовки вчителів» (EMMI rendelet 18, 2016).

На рис. 1 відображено динаміку набору абітурієнтів на спеціальність «андрагогіка» у 2010–2017 рр. (*Elmúlt évek statisztikái*, 2018). На гістограмі видно, що зміна назви спеціальності на бакалавраті («Організація спільноти») позитивно вплинула на кількість бажаючих навчатися (346 осіб), хоча на навчання було прийнято лише 54 особи.

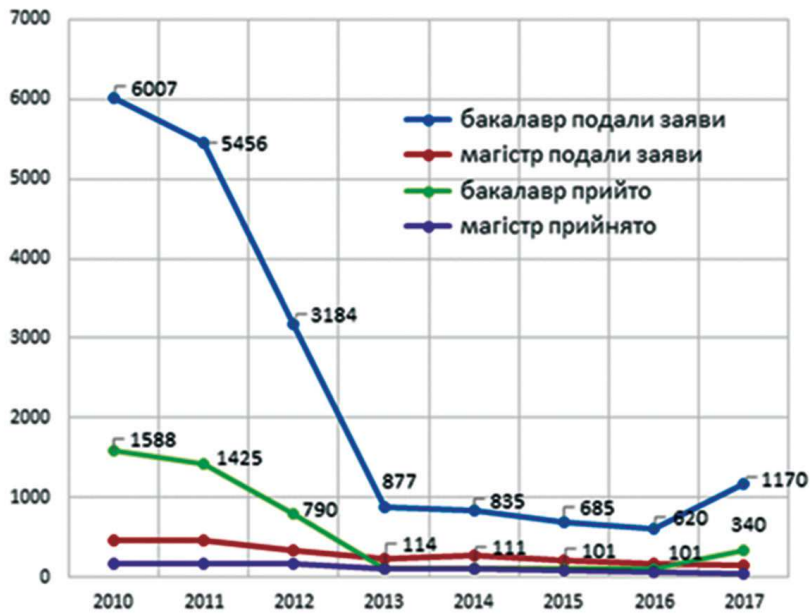

Рис. 1. Динаміка набору абітурієнтів на спеціальність «Андрагогіка, організація спільноти» у 2010–2017 рр. (Elmúlt évek statisztikái, 2018).

Наразі у десяти вищих закладах освіти Угорщини здійснюється підготовка педагогічного персоналу для роботи з дорослими за спеціальністю «Організація спільноти» (рівень бакалавр) (*Egységes szerkezetű felvételi tájékoztató*, 2018). Це вісім класичних університетів: Дебреценський університет (гуманітарний факультет); Університет імені Кароля Естерхазі (педагогічний факультет); Будапештський Університет імені Етвеша Лоранда (факультет педагогіки і психології); Університет імені Янаша Ноймана (факультет підготовки вчителів); Ніредьгазький університет; Печський університет (гуманітарний факультет); Сегедський університет (Педагогічний факультет); Університет імені короля Сигизмунда; один Коледж імені Яноша Кодолані та Будапештський університет економіки (факультет торгівлі, громадського харчування та туризму). Шість з цих університетів (Дебреценський; Ніредьгазький; Печський; Сегедський, Будапештський Університет імені Етвеша Лоранда та Університет імені короля Сигизмунда) здійснюють підготовку за спеціальністю «Андрагогіка» на магістерському рівні (*Egységes szerkezetű felvételi tájékoztató*, 2018).

Для проведення наукових досліджень магістранти мають можливість продовжити навчання в докторантурі (Debreceni Egyetem, 2018).

Як і в університетах інших країн, в магістратуру на спеціальність «Андрагогіка» можуть вступати студенти, які здобули рівень бакалавра з менеджерських спеціальностей. Зокрема це менеджери культурної спільноти, молодіжної спільноти, розвитку людських ресурсів, менеджер з питань культури та освіти для вищих навчальних закладів та гуманітарних наук або консультант з працевлаштування. Водночас здобути кваліфікацію магістра андрагогіки мають можливість і випускники з іншою бакалаврською підготовкою, але за умови якщо абітурієнт має 30 кредитів, з яких 10 – у галузі гуманітарних наук (історія філософії, суспільні науки, комунікація, інформаційні технології, бібліотекознавство), 20 – з педагогіки і/або психології. Хоча якщо кредитів не вистачає, студент може опанувати їх паралельно з навчанням в магістратурі впродовж перших 2 семестрів.

Рівень магістерської підготовки передбачає чотирьохсеместрове навчання, за результатами якого випускник здобуває кваліфікацію «андрагог». За час навчання у магістратурі студенти опановують 120 кредитів, з яких найбільшу кількість становлять професійні (40–55 кредитів) і професійно орієнтовані (32–45 кредитів) предмети. Достатньо велика кількість годин перепадає на базові предмети, які у структурі підготовки займають не менше 16–22 кредитів, тоді як на дисципліни за вільним вибором відведено 10 кредитів. На підготовку дипломної роботи також відводиться значна кількість годин (10 кредитів). Варто зазначити, що особливістю професійної підготовки в Угорщині є серйозна практична спрямованість, оскільки практичних занять повинно бути не менше 35% (EötvösLorándUniversity, 2018).

Метою магістерської підготовки є фахівець, який передусім здатний інтерпретувати наукову інформацію з освіти дорослих, а здобуті знання використовувати на практиці. Важливим завданням, яке покладається на професійно підготовленого андрагога, – сприяти розвитку освіти різних категорій дорослих. Для цього андрагог повинен вміти розробляти навчальні програми для дорослих, використовувати як традиційні, так й інноваційні форми і методи навчання; координувати процес навчання дорослих; надавати консультаційні послуги, пов'язані із проблемами дорослих, а також планувати і здійснювати дослідження в галузі освіти дорослих.

У процесі навчання в магістратурі студенти повинні здобути різноманітні знання: щодо ролі безперервного навчання в житті суспільства та особистості; економічних, політичних та етичних аспектів освіти дорослих; теорії та методології освіти дорослих, а також андрагогічних теорій; особливостей роботи з різними цільовими групами дорослих; методів викладання у дорослій аудиторії; сучасних андрагогічних досліджень; наукових досліджень у галузі освіти дорослих.

Студенти також мають бути добре обізнаними з документами й стратегіями Європейського Союзу з питань освіти дорослих та різними зарубіжними системами освіти дорослих.

Під час навчання студенти повинні здобути навички систематично і творчо вирішувати нові та складні проблеми андрагогіки; розробляти соціальні, політичні та економічні проекти у сфері освіти дорослих. До надзвичайно важливих професійних умінь майбутніх андрагогів необхідно віднести вміння систематизувати власний досвід у сфері освіти дорослих, зокрема представляти свої висновки та пропозиції професійній та непрофесійній аудиторії; укладати незалежні наукові праці; досліджувати, інтерпретувати та використовувати інформаційні ресурси та результати досліджень інших галузей, уміти збирати нову інформацію, вирішувати нові проблеми, критично обробляти нові явища. Не залишаються поза увагою й такі вміння, як управління освітніми та навчальними закладами дорослих; формулювати адекватні цілі в сфері освіти дорослих; розробляти та реалізовувати андрагогічні процеси; забезпечувати якість системи оцінювання. У цьому контексті особливої вагомості надається умінню безперервного саморозвитку.

За час навчання у вищому закладі освіти у майбутніх андрагогів повинні сформуватися такі особистісні вміння, як: адаптивність, емпатія, гнучкість, об'єктивність, особиста відповідальність; а також здатність до групового лідерства, модерації, анімації, наставництва; приймати рішення у складних та непередбачуваних ситуаціях; критичного мислення (PécsiTudományegyetem, 2012). Необхідно зауважити, що для отримання дипломів бакалавра чи магістра необхідно мати сертифікат про знання іноземної мови, принаймні, рівня B2.

Загалом професійна діяльність андрагогів спрямована на дотримання європейських вимог щодо розвитку освіти дорослих, що уможливають Угорщині конвергенцію з розвиненими країнами. Надзвичайно важливим напрямом діяльності андрагогів є робота із інтегрування найбільш

незахищених верств населення в соціум, а також розвитку освітніх, наукових, інституційних та методичних навичок.

Проаналізуємо зміст навчальних планів з магістерської підготовки в окремих університетах Угорщини.

Аналіз навчального плану Дебреценського університету засвідчує, що на підготовку магістра андрагогіки загалом відводиться 120 кредитів, основу яких становлять базова (22 кредити) і професійна (70 кредитів) підготовка. Також планом передбачено вивчення предметів за вибором (10 кредитів) і 8 кредитів відведено на професійну практику, яка проходить у закладах освіти. Завершується навчання виконанням магістерської дипломної роботи (Debreceni Egyetem, 2018).

Унаочнює розподіл годин на професійну підготовку діаграма (рис.1).

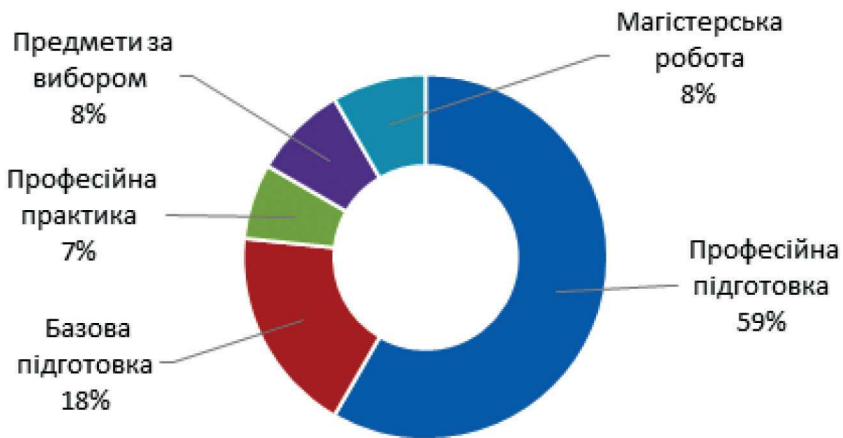

Рис. 2. Розподіл годин на професійну підготовку за спеціальністю «Андрогогіка» у Дебреценському університеті.

Зміст цієї діаграми свідчить, що найбільшу кількість годин (70 кредитів) передбачено на вивчення предметів професійної підготовки. Вона охоплює 5 модулів і передбачає вивчення сукупності дисциплін, що забезпечують ефективність майбутньої професійної діяльності. Зокрема йдеться про предмети з управління освітою дорослих – 15 кредитів («Економіка освіти», «Управління закладами освіти дорослих», «Програми та проекти з освіти дорослих», «Маркетинг освіти дорослих»); методології освіти дорослих – 22 кредити («Тренінгова та групова робота в освіті дорослих», «Психологічне здоров'я в освіті дорослих», «Професійна орієнтація»,

«Навчання і викладання теорії», «Методи освіти дорослих, Е-навчання»); якості управління освітою 10 кредитів («Оцінювання в освіті дорослих», «Якість управління», «Забезпечення якості освіти дорослих»). Не залишаються поза увагою і питання соціальної андрагогіки (10 кредитів), у межах якої вивчаються предмети такі предмети, як «Політика ринку праці», «Геронтологія», «Соціально-андрагогічні майданчики». Достатньо значний обсяг годин відведено на блок «Андрогогічні дослідження», у межах якого вивчаються «Статистичний аналіз в освіті», «ІКТ в наукових дослідженнях», «Тенденції та теорії андрагогіки, Аналіз джерел андрагогіки» та ін.

Базова підготовка передбачає обов'язкове вивчення дисциплін, що дають загальне уявлення про законодавчу базу освіти дорослих, систем освіти в країнах Європейського Союзу, європейські документи з освіти дорослих, а також про особливості комунікації в освіті дорослих, тенденції розвитку людських ресурсів, проектування та організацію навчання дорослих, ринок праці та ін.

В Університеті імені Лоранда Етвеша (ELTE) у Будапешті, одному із найстаріших і найбільших вищих закладів освіти Угорщини, також готують андрагогів. На факультеті педагогіки і психології здійснюється підготовка магістрів-андрагогіки за денною формою навчання.

Зазначимо, що навчальні дисципліни подібні до тих, які вивчаються у Дебреценському університеті, але є й інші, вивчення яких є особливістю професійної підготовки в цьому освітньому закладі. Зокрема варто назвати такі: «Людський капітал і його правове середовище»; «Історія політики і освіти дорослих»; «Етика. Професійна етика»; «Культурологія»; «Інформація і медіа в XXI ст.». Особливого значення у процесі професійної підготовки майбутніх андрагогів надається вивченню наукових теорій та їх використанню в андрагогіці; дослідженням та розробкам у галузі андрагогіки; методології досліджень. Пропонуються для вивчення міжнародні освітні системи дорослих та національні системи освіти дорослих. Практично орієнтованим дисциплінам приділяється значна увага. Майбутні андрагоги опановують особливості організації навчання дорослих; методи визначення рівня знань і компетенцій дорослої людини, розвивають андрагогічну компетентність. Передбачено вивчення дисципліни «Практика в галузі освіти дорослих і планування кар'єри». Не залишаються поза увагою особливості роботи з різними цільовими групами дорослих таметодика розроблення й управління проектами в освіті дорослих та дистанційне е-навчання. Наявні також дисципліни за вибором студентів.

Навчання завершується підготовкою і захистом дипломної роботи (Eötvös Loránd University, 2017).

Як відомо, в університетах Угорщини з 2015 р. здійснюється підготовка за спеціальністю «Організація спільноти». Рівень підготовки – бакалавр, кваліфікація – менеджер культурної спільноти; менеджер молодіжної спільноти; менеджер розвитку людських ресурсів. Термін навчання – 6 семестрів (*Közösségszervezés alapképzési szak*, 2018). Мета навчання – підготовка фахівця, який зможе організувати молодь та дорослих в культурних, церковних, цивільних та некомерційних організаціях, державних або муніципальних установах, підприємствах, інтегрованих багатофункціональних організаціях.

Фахівець з організації спільноти є режисером, аніматором у сфері громадянської освіти, діяльність якого спрямована на розвиток людини. Він покликаний співпрацювати з установами та організаціями в галузі культури, соціальної допомоги, освіти дорослих і місцевого економічного розвитку. Випускники мають знати основні принципи функціонування інститутцій, що працюють в галузі культури, народної освіти, освіти дорослих, розвитку молодіжних організацій та їх правове регулювання.

На підготовку майбутніх андрагогів в університетах Угорщини передбачено 180 кредитів, з них: на базові дисципліни – 40–60%; на дисципліни професійного спрямування – 50 кредитів; на дисципліни за вільним вибором – 10 кредитів. У професійній підготовці цих фахівців за спеціальністю «Організація спільноти» велике значення надається практиці: впродовж 3-4 семестрів 80 год. є обов'язковими в осередках культури чи інших установах згідно з індивідуальним планом та 160 год. відповідно до кваліфікації.

4. Висновки

Професійній підготовці педагогічного персоналу для роботи з дорослими в Угорщині приділяється значна увага. Професію андрагога можна здобути як у педагогічних, так і непедагогічних вищих закладах освіти. На підставі аналізу програм підготовки майбутніх фахівців андрагогічних спеціальностей, зіставлення змісту їх теоретичної і практичної підготовки можна зробити висновок, що у процесі навчання студенти набувають знання про особливості освітньо-просвітницької роботи з дорослими різних вікових груп та соціальних категорій у сферах формальної, позаформальної та неформальної освіти, а також набувають здатностей

підтримувати мотивацію до навчання у дорослих та змінювати власну життєву стратегію. Вагому частку професійної підготовки становлять знання про функціонування людини на сучасному ринку праці, принципи розвитку і навчання співробітників організацій та особливості сучасних технологій навчання дорослої людини. Набуті знання можуть стати у нагоді для аналізу стану та змін, що відбуваються у сфері освіти дорослих, допоможуть планувати, організовувати й просувати просвітницьку діяльність для дорослих відповідно до чинного законодавства та соціальних, професійних і освітніх стандартів.

Потреба ринку праці в андрагогах уможлиблює їх працевлаштування у навчальних підрозділах різних підприємств та організацій, тренінгових компаніях, кадрових агенціях, редакціях освітніх порталів, громадських організаціях, що працюють в галузі освіти дорослих, а також в закладах культури, пропозиції яких ґрунтується на моделі організації навчання дорослих різного віку. Поряд із цим випускники-андрагоги можуть працювати в державних і громадських організаціях, які беруть участь у реалізації стратегії розвитку освітньої діяльності дорослих.

АНОТАЦІЯ: Розкрито роль педагогічного персоналу для роботи з дорослими у сучасній системі освіти дорослих. Обґрунтовано факт безпосередньої залежності між ефективністю функціонування цієї системи та ступенем підготовленості педагогів для навчання дорослих. Представлено аналіз й узагальнення підходів щодо організації професійної підготовки педагогічного персоналу для роботи з дорослими в Угорщині. Доведено, що професійна діяльність андрагогів спрямована на дотримання європейських тенденцій розвитку освіти дорослих та сприяє інтегруванню найбільш незахищених верств населення країни в соціум. Підготовка фахівців відбувається на рівні бакалаврату (Організація спільноти) і магістратури (Андрагогіка); спеціальність є однією із найбільш популярних у країні, здобути яку можна як у педагогічних, так і непедагогічних вищих закладах освіти. Зосереджено увагу на змістових аспектах підготовки фахівця зі спеціальності «андрагогіка» як нової, подиктованої вимогами соціально-економічної ситуації країни. Представлено рівневу систему професійної підготовки андрагога та висвітлено змістове наповнення підготовки цих фахівців, проаналізовано навчальні плани магістерської підготовки Дебреценського та Будапештського університетів..

КЛЮЧОВІ СЛОВА: освіта дорослих, андрагог, професійна підготовка, система освіти, бакалаврат, магістратура, людські ресурси

ABSTRACT: The article reveals the role of pedagogical staff for work with adults in the modern adult education system. There has been substantiated the fact of direct dependence between the efficiency of this system functioning and the level of readiness of adult teachers. Other research results

include the analysis and generalization of approaches concerning organization of professional training of pedagogical staff for work with adults in Hungary. It is proved that the professional activity of andragogues is aimed at keeping to the European tendencies of the development of adult education. It contributes to the integration of the most vulnerable population categories into society. The training of specialists takes place at the Bachelor's Degree level (Organization of the Community) and the Master's Degree (Andragogy). The mentioned specialty is one of the most popular in the country, and it can be obtained both in pedagogical and non-pedagogical higher educational institutions. The article focuses on the content aspects of training a specialist in the field of "andragogy" as a new specialty, dictated by the requirements of the country socio-economic situation. The contents of the curricula for training future andragogues are highlighted. Besides, the level system of training andragogues is presented, the curricula of Master's training at Debrecen and Budapest universities are analyzed.

KEYWORD: adult education, andragogue, professional training, education system, Baccalaureate, Master's Degree Programmer, human resources

Бібліографія

- Беккер, Я. (2006). «Евростандарт» германского высшего образования. *Высшее образование в России*, 10, 131–140.
- Годлевська, К.В. (2018). Функціонування регіональних центрів освіти дорослих в Угорщині. В В.Г. Кремень, Н.Г. Ничкало (Ред.), *Концептуальні засади розвитку освіти дорослих: світовий досвід, українські реалії перспективи* (с. 522–527). Київ: Знання України.
- Змеев, С.И. (1999). *Андрогогика: теоретические основы обучения взрослых*. Москва: ИОО МО РФ.
- Отієнко, О.І. (2008). Скандинавський досвід підготовки педагогів для системи освіти дорослих. *Вісник Глухівського державного педагогічного університету*, 12, 147–152.
- Отієнко, О.І. (2009). *Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах (друга половина ХХ століття)*. (Дис. доктора пед. наук). Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, Київ.
- Boud, D., Miller, N. (1998). Animating Learning: New Conceptions of the Role of the Person Who Works with Learners. *Annual Adult Education Research Conference Proceedings*. Retrieved from: <http://http://www.edst.educ.ubc.ca/aerc/1998/98boud.htm>.
- Debreceni Egyetem. (20.06.2018). *A Debreceni Egyetem képzési programja 2017/2018. Andragógia mesterképzési szak*. Retrieved from: <https://maddock.hatter.it.unideb.hu/portal/displayDocument/Szervezeti%20t%>.

- EduLine.hu. (2017). *Már jelentkezhetnek az andragógiát felváltó szakra*. Retrieved from: http://eduline.hu/erettsegi_felveteli/2017/2/2/Mar_jelentkezhetnek_az_andragogiat_felvalto_1R2FTI.
- EduLine.hu. (2017). *Rétegszociológia Andragógia-andragógus*. Retrieved from: http://eduline.hu/erettsegi_felveteli/2017/1/12/Az_egyik_legnepszerubb_szakot_hiaba_keresik_FK1CWL.
- Eötvös Loránd University. (2017). *Az andragógia mesterképzés tanterve 2017-től*. Retrieved from: https://ppkdocs.elte.hu/th/tantervek/mesterkepzes/MA_andragogia_nappali_2017_v2017.pdf.
- Felvi.hu. (10.08.2018). *Július 27-étől hatályos egységes szerkezetű felvételi tájékoztató 2018*. Retrieved from: https://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kepzesek/Szakkereso/index.php/szakkereso/index.
- Felvi.hu. (20.06.2018). *Közösségszervezés alapképzési szak. Az alapképzési szak megnevezése: közösségszervezés (Community Coordination)*. Retrieved from: https://www.felvi.hu/felveteli/szakok_kepzesek/szakeleirasok/Szakeleirasok/index.php/szak/18814/szakeleiras.
- Felvi.hu. (20.06.2018). *Elmúlt évek statisztikái (2001/Á-2018/K)*. Retrieved from: https://www.felvi.hu/felveteli/ponthatarok_statisztikak/elmult_evek/ElmultEvek/index.php/elmult_evek_statisztikai/.
- Magyarország. EMMI rendelet 18 (VIII. 5.). (2016). *A felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről* szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról. Retrieved from: https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A160001_001.TXT.
- Magyarország. Törvény CI. (2001). *A felnőttképzésről*. Retrieved from: <https://mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=a0100101.TV>.
- Magyarország. Törvény LXXVII. (2013). *A felnőttképzésről*. Retrieved from: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300077.TV>.
- Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar. (2012). *Andragógia mesterképzési szak*. Retrieved from: http://feek.pte.hu/data/2012/1029/526/ANDRAGOGIA_MESTERKEPZESI_SZAK_KKK.pf
- UNESCO. (1997). *CONFINTEA V: The Hamburg Declaration. The Agenda for the Future*. Hamburg: UNESCO.